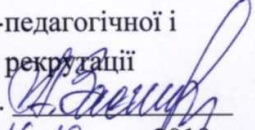

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.
Протокол № 2 від 16.10. 2019 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПРАКТИКУМ

підготовки магістра
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньої програми Корекційна психопедагогіка
(олігофренопедагогіка)

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Корекційно-реабілітаційний практикум» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 016 «Спеціальна освіта», за освітньою програмою «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)». – 2019. – 18 с.

Розробник: Кузава І. Б. – доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: Лякішева А.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол 1 від 11 вересня 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ (Кузава І. Б.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 1 від 18.09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету педагогічної освіти та соціальної роботи _____ (Антонюк В.З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта 016 Спеціальна освіта Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>150/ 5</u>		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр <u>1</u>
ІНДЗ: €		Лекції <u>немає.</u>
		Практичні <u>54</u> год.
		Самостійна робота <u>88</u> год.
	Консультації <u>8</u> год.	
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Робоча програма з навчальної дисципліни «Корекційно-реабілітаційний практикум» є нормативним документом Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» денної форми навчання. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Корекційно-реабілітаційний практикум», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Мета вивчення курсу – формування у студентів професійної компетентності, зокрема таких її складових, як предметна компетентність (співвідношення теорії з педагогіки, логопедії, психології, спеціальної психології та інших дисциплін із реаліями корекційно-педагогічного процесу), методична компетентність (накопичення досвіду використання існуючих методик вивчення та навчання дітей, що мають мовленнєві та інтелектуальні порушення).

Завдання вивчення курсу:

- реалізація особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення;

- формування у студентів умінь та навичок організації вивчення мовленнєвої функції (її фонетичного, фонематичного, просодичного, лексико-граматичного компонентів), моторної та когнітивної функцій;

- формування вмінь і навичок диференціальної діагностики та індивідуального підходу до корекції мовлення при різних порушеннях;

- освоєння основних методів та напрямків дослідження і корекції моторних, когнітивних функцій і мовлення при вивченні дітей з порушеннями у розвитку;

- формування навичок планування, організації та проведення різних видів корекційно-розвиткової діяльності вчителя-логопеда в умовах групи компенсуючої

спрямованості ДНЗ (індивідуальні, фронтальні, підгрупові заняття; консультації для вихователів та батьків);

- використання технічних засобів навчання, інформаційних та комп'ютерних технологій;

- встановлення контакту з батьками дітей з порушеннями мовлення, надання їм допомоги в сімейному вихованні.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Соціально-особистісні:

- здатність вивчати об'єкти і процеси з точки зору соціоекономічних та культурно-історичних умов їх виникнення;

- здатність вибудовувати соціальну взаємодію на принципах толерантності;

- здатність до самовдосконалення та саморозвитку на основі рефлексії своєї діяльності;

- здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з порушеннями психофізичного розвитку;

- розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя.

Загальнонаукові:

- володіння базовими уявленнями про проблеми та перспективи організації спеціальних форм навчання та виховання дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями;

- здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору;

- здатність використовувати інноваційні технології в практичній діяльності.

Інструментальні:

- володіння практичними способами лінгвістичних, психолінгвістичних, нейрофізіологічних та інших критеріїв оцінки матеріалів обстеження;

- володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем розвитку спеціальної світи в сучасному світі.

Професійні:

- володіння уявлення про принципи і сучасні концептуальні підходи, що визначають організацію, зміст, планування та проведення логопедичного обстеження;

- володіння сучасними уявленнями про значення правильного комплектування спеціальних закладів;

- володіння сучасними уявленнями про положення про відбір дітей з обмеженими психічними і фізичними можливостями у спеціальні заклади;

- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді;

- здатність розуміти високу соціальну значущість професії, відповідально і якісно виконувати професійні завдання, дотримуючись принципів професійної етики;

- здатність брати участь у міждисциплінарній та міжвідомчій взаємодії фахівців у вирішенні професійних завдань у галузі психолого-педагогічної діяльності з метою розробки і впровадження індивідуальної програми розвитку дитини в спеціальному закладі освіти;

- здатність організовувати міжособистісні контакти, спілкування дітей з порушеннями психофізичного розвитку та їх ровесників у процесі внутрішньої

інтеграції, спільну діяльність дітей та дорослих, спільну та індивідуальну діяльність дітей відповідно до вікових норм їх розвитку;

– володіння сучасними технологіями проектування і організації наукового дослідження у своїй професійній діяльності на основі комплексного підходу до вирішення проблем професійної діяльності.

Спеціалізовано-професійні:

– здатність використовувати професійно-профільовані знання під час організації роботи мультидисциплінарної команди в спеціальному освітньому закладі;

– здатність застосовувати комплексні методи вивчення психологічного стану дитини;

– здатність використовувати методи психолого-педагогічного дослідження порушень і порушень розвитку дітей в залежності від практичних потреб;

– здатність проводити діагностику та диференційну діагностику мовленнєвих порушень дітей дошкільного віку;

– здатність діагностувати рівень розвитку дітей;

– здатність розробляти методи навчання дошкільників з урахуванням різних мовленнєвих порушень.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається з таких *змістових модулів*:

1. Загальні питання корекційно-реабілітаційної роботи.

2.Методика корекційно-реабілітаційної роботи.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Загальні питання корекційно-реабілітаційної роботи					
<p>Тема 1. Система корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті. Основні нормативні документи спеціальної освіти дітей з особливими потребами в Україні (Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про охорону дитинства», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні». Мета, завдання, принципи системи корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті.</p>	13	-	4	9	-
<p>Тема 2. Теоретичні основи корекційної роботи. Організація індивідуального навчання учнів, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.</p>	12	-	2	9	1

Змістовий модуль 2. Методика корекційно-реабілітаційної роботи					
<p>Тема 3. Первинні та вторинні порушення</p> <p>Поняття «дефект розвитку», «складні дефекти». Первинні та вторинні дефекти. Групи порушень в залежності від часу впливу несприятливого чинника. Патологічні чинники, що можуть діяти на організм дитини в пренатальний період. Причини натальної патології. Несприятливі чинники, що можуть викликати порушення розвитку організму дитини після народження. Основне завдання корекційно-реабілітаційної роботи. Принципи організації мережі спеціальних установ. Головна мета навчання і виховання нетипової дитини.</p>	17	-	6	10	1
<p>Тема 4. Корекційно-педагогічна робота в системі інтегрованого навчання</p> <p>Мета, завдання, принципи та сутність Системи корекційно-педагогічної роботи в системі інтеграційного навчання.</p>	17	-	6	10	1
<p>Тема 5. Технічні засоби навчання та компенсації порушень у спеціальній освіті.</p> <p>Зміст комп'ютерних ігор у корекційній роботі. Навчально-методичні технології, засоби та пристрої в корекційній роботі.</p>	17	-	6	10	1
<p>Тема 6. Новітні методи в корекційно-освітньому процесі</p> <p>Закономірності розвитку творчих процесів в онтогенезі, їх значення для становлення різних видів діяльності та формування особистості. Основні напрямки розвитку творчого мислення, можливостями їх використання в роботі з різними категоріями дітей з особливими потребами. Новітні методи в корекційно-освітньому процесі.</p>	17	-	6	10	1
<p>Тема 7. Система корекційно-педагогічної роботи з дітьми з різними категоріями порушень.</p> <p>Корекційно-реабілітаційна робота з дітьми, які мають розумові відхилення. Характеристика різних ступенів олігофренії. Особливості прояву дефекту у дементних дітей. Принципи роботи з дітьми, які мають розумові відхилення. Ігрові вправи на увагу, на відновлення дихання, ігрові вправи з психогімнастики. Корекційно-реабілітаційна робота з дітьми з розумовими відхиленнями. Характеристика порушень усного мовлення.</p>	19	-	8	10	1

<p>мовлення. Характеристика порушення писемного мовлення.</p> <p>Причини появи мовленнєвих дефектів.</p> <p>Принципи роботи з дітьми з порушенням мовлення.</p> <p>Звукові ігрові вправи, ігрові вправи на увагу, ігрові вправи з дрібною моторикою.</p> <p>Корекційно-реабілітаційна робота з дітьми, які мають сенсорні та рухові порушення. Групи дітей із сенсорними порушеннями. Порушення опорно-рухового апарату: види і причини виникнення. Особливості психофізичного розвитку дітей із ДЦП. Принципи роботи з дітьми, які мають сенсорні та рухові порушення. Рухові ігрові вправи, ігрові вправи на увагу, ігрові вправи з дрібною моторикою.</p>					
<p>Тема 8. Система консультативно-діагностичної роботи з сім'єю дитини з обмеженими можливостями</p> <p>Сім'я як активний учасник корекційно-педагогічного процесу. Актуальні проблеми взаємодії установ освіти і фахівців із сім'єю, перспективні шляхи їх вирішення. Корекційно-реабілітаційна робота з сім'єю дитини з обмеженими можливостями.</p>	19	-	8	10	1
<p>Тема 9. Психолого-педагогічний супровід як система профілактики, діагностики, корекції недоліків особистісного розвитку дітей</p> <p>Спеціальні освітні корекційно-реабілітаційні заклади України. Система корекційної навчально-виховної роботи в спеціальних освітніх корекційно-реабілітаційних закладах України. Особливості психолого-педагогічного супроводу у цих закладах.</p>	19	-	8	10	1
Всього	150	-	54	88	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема	Кількість годин
<p>Система корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті.</p> <p>1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу:</p> <p>А) Ознайомитись зі змістом основних нормативних документів спеціальної освіти дітей з особливими потребами в Україні (Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про охорону дитинства», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» випишіть статті, що стосуються освіти дітей з особливими потребами.</p> <p>Б) Написати реферати на теми: «Вальдорфська школа», «Кемпхільські</p>	9

школи», «Рудольфа Штайнера», «Школа Марії Монтесорі», «Педагогіка Софії Русової». 2) Підготовка до практичного заняття.	
Теоретичні основи корекційної роботи. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. А) Підготувати міні-доповідь на тему: «Організація індивідуального навчання учнів, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку». Б) Дати письмово загальну характеристику Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. 2) Підготовка до практичного заняття та контрольної роботи.	9
Первинні та вторинні порушення 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття.	10
Корекційно-педагогічна робота в системі інтегрованого навчання 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття: - підготувати мультимедійну презентацію «Корекційно-педагогічна робота в системі інтегрованого навчання»	10
Технічні засоби навчання та компенсації порушень у спеціальній освіті. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття: - зробити аналіз навчально-методичних технологій, засобів та пристроїв у корекційній роботі.	10
Новітні методи в корекційно-освітньому процесі 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття (підготовка презентації по темі).	10
Система корекційно-педагогічної роботи з дітьми з різними категоріями порушень. 1) Самостійне опрацювання теоретичних основ матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття: А) Зробити огляд журналу «Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання» («Дефектологія», «Корекційна педагогіка», газети Дефектолог» (за вибором студента) за один рік (будь-який, починаючи з 2015р.) за планом: – проблеми, на які в даному році було звернено увагу дослідників; – анотації п'яти найбільш цікавих публікацій; – висновок про практичну значущість журналу для педагогів, які працюють з дітьми з порушеннями розвитку. Б) Підготувати реферат з напрямками корекційної допомоги дітям з раннім дитячим аутизмом	10
Система консультативно-діагностичної роботи з сім'єю дитини з обмеженими можливостями 1) Самостійне опрацювання теоретичних основ матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття: А) Скласти реферат на теми: «Сім'я як активний учасник корекційно-педагогічного процесу», «Актуальні проблеми взаємодії закладів освіти і фахівців з сім'єю, перспективні шляхи їх вирішення»; Б) Підготуватись до організації та проведення ділової гри за тематикою рефератів («круглий стіл для мас-медіа»; «відповіді фахівців батькам» або	10

інше за вибором студентів).	
Психолого-педагогічний супровід як система профілактики, діагностики, корекції недоліків особистісного розвитку дітей. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття: А) Відвідати один із спеціальних освітніх корекційно-реабілітаційних закладів і описати систему корекційної навчально-виховної роботи в ньому. Б) Підготуватись до виступу на практичному занятті про особисте ставлення до корекційної, навчально-виховної роботи у відвіданих закладах, навести приклади та аргументувати свою позицію щодо особливостей психолого-педагогічного супроводу у цих закладах.	10
Разом	88

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з курсу «Корекційно-реабілітаційний практикум» – це вид навчально-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ:

– **творчий проект:** розробка альбому для обстеження стану сформованості мовленнєвої діяльності у дітей із комбінованими порушеннями за переліком:

1. 5 завдань для обстеження загальної моторики.
2. 5 завдань для обстеження дрібної моторики.
3. 5 завдань для обстеження мімічної моторики.
4. 5 завдань для обстеження артикуляційної моторики.
5. 5 завдань для дослідження контактності дитини дошкільного віку.
6. 5 завдань для дослідження стану розвитку пам'яті дитини дошкільного віку.
7. 5 завдань для дослідження стану розвитку мислення дитини дошкільного віку.
8. 5 завдань для дослідження стану розвитку уваги дитини дошкільного віку.
9. 5 завдань для дослідження стану розвитку уяви дитини дошкільного віку.
10. 5 завдань для обстеження фонетико-фонематичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку.

1. 5 завдань для обстеження звуковимови у дітей.
2. 5 завдань для обстеження лексичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку.
3. 5 завдань для обстеження граматичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку.
4. 5 завдань для обстеження зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку.

– **написання рефератів:**

1. Різномірний диференційний підхід у вихованні, навчанні та розвитку дітей з поєднаними порушеннями.
2. Засоби спілкування, доступні дітям з комбінованими порушеннями розвитку.
3. Формування навичок самообслуговування у дітей з комбінованими порушеннями розвитку.
4. Характеристика дітей з порушеннями слуху і затримкою психічного розвитку.
5. Особливості логопедичної роботи з дітьми, що мають порушення мовлення та зору.
6. Специфіка навчання дітей з порушеннями зору та інтелекту.
7. Особливості читацької діяльності дітей з комбінованими порушеннями розвитку.
8. Патронаж сім'ї, яка має дитину з комбінованими порушеннями.
9. Збагачення соціального досвіду сліпоглухих дітей.
10. Естетичне, фізичне, моральне виховання дітей з комбінованими порушеннями розвитку.
11. Виховання в сім'ї дитини раннього віку з множинними порушеннями розвитку.
12. Корекційно-педагогічна робота з дітьми раннього віку, що мають комбіновані порушення розвитку.
13. Трудове виховання дітей з комбінованими порушеннями розвитку.
14. Використання дидактичного матеріалу у роботі з дітьми з комбінованими порушеннями розвитку.

Обсяг реферату – 8-10 сторінок тексту комп'ютерного набору. Робота має складатись з таких основних частин: титульна сторінка (на ній вказати кафедру, тему, прізвище студента, ім'я, рік); зміст, висновки, список використаних джерел(не менше 15 найменувань).

Набрана кількість балів додається до загальної кількості балів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 27 балів);
2. ІНДЗ (максимум 13 балів);

3. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів) – проводяться у формі виконання письмових завдань. Перелік питань, що охоплюють зміст програми дисципліни, критерії оцінювання залікових завдань доводяться до студентів на початку семестру.

Поточний контроль (мах = 40 балів)									Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2	Модуль 3		100	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1	МКР 2		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
2	1	3	3	3	3	4	4	4		
						13	30	30		

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 -74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник] / Т.М. Дегтяренко, Л.С. Вавіна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 302 с.
2. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 2. – С. 252-258.
3. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 30. – 142-150.
4. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 2-3. – С. 36-42.
5. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект) // Міністерство освіти і науки // www.mon.gov.ua.
6. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посібник] / А.А. Колупаєва, Н.З. Софій, Ю.М. Найда та ін./ За заг. ред. Л.І. Даниленко. – К.: 2007 – 127 с.

7. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.

8. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та перспективу. – К., 2003.

9. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу / Наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я від 27.03.2006. – № 240/ 165.

10. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: [підручник] / Віктор Миколайович Синьов. – Частина I – Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 238 с.

11. Синьов В.М. Основи дефектології: [навч. посібник] / В.М. Синьов, Г.М. Кобернік. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.

12. Специальная дошкольная педагогика: [учебное пособие] / Е.А.Стребелева, А.Л. Венгер, Е.А. Екжанова и др. / под ред. Е.А. Стребелевой. – М.: Академия, 2001. – 312 с.

13. Специальная педагогика: [учебное пособие для студ. высш. пед. учеб.заведений] / Л.И. Аксёнова, Б.А. Архипов, Л.И. Белякова и др. / Под ред. Н.М. Назаровой. – М.: Академия, 2001. – 400 с.

14. Спеціальна педагогіка: [понятійно-термінологічний словник] / За ред. акад. В.І. Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

15. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка / Ірина Леонідівна Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – С. 6-23.

Додаткова:

1. Астапов В.М. Введение в дефектологию с основами нейро- и патопсихологии / В.М. Астапов. – М.: Международная педагогическая академия, 1994. – 215 с.

2. Ахутина Т.В. Преодоление трудностей учения: нейропсихологический подход / Т.В. Ахутина, Н.М. Пылаева. – СПб: Питер, 2008. – 320 с.

3. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: [монографія] / Алла Михайлівна Богуш. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 376 с.

4. Вавіна Л.С. Розвиваємо у дитини вміння бачити: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Л.С. Вавіна, В.М. Ремаржевська. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 128 с.

5. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В. В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. – К.: Герб, 2007. – 288 с.

6. Гвоздѣв А.Н. Развитие словарного запаса в первые годы жизни ребёнка / Александр Николаевич Гвоздѣв. – Саратов: Куйбышев, 1990. – 103 с.

7. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: Навчальний посібник. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2008. – 302 с.

8. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб./За ред. Бондаря В.І., Луцько К.В. – К. Інститут дефектології АПН України, 2000.
9. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб.: Вип. 8. Т.1. / За ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. – К.:, 2006 – 323 с.
10. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб.: Вип. 8. Т.2. / За ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. – К.:, 2006 – 323 с.
11. Державна національна програма "Освіта": Україна ХХ століття – К.: Радуга, 1994.
12. Дефектология: [словарь-справочник] / Под ред. Б.П. Пузанова. – М.: Новая школа, 1996. – 80 с.
13. Журавльова А.Є. Домашня логопедія без проблем: [книга для батьків, які хочуть самі навчити дитину правильно вимовляти звуки] / А. Є. Журавльова, В.В. Федієнко. – Харків.: Видавничий дім «Школа», 2006. – 112 с.
14. Закон України «Про дошкільну освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2001.
15. Ілляшенко Т.Д. Аномальна дитина в школі / Т.Д. Ілляшенко, Н.М. Стадненко. – Київ, 1995. – 199 с.
16. Ілляшенко Т.Д. Корекція психосоціального розвитку дітей з церебральним паралічем у реабілітаційному центрі (Дошкільний і молодший шкільний вік) / Т.Д. Ілляшенко, А.Г.Обухівська, О.В. Романенко, Н.С.Скрипка. – К., 2003. – 155 с.
17. Инклюзивное образование. Политика, содержание и сравнительные перспективы / Под ред. Ф. Армстронга, Д. Армстронга, Л. Бартона. – Лондон, 2000. – 78 с.
18. Интегрированное обучение и воспитание в условиях общеобразовательных учреждений / Под ред. Т.Л. Лещинской. – Минск: НИО МО РБ, 1998. – 144 с.
19. Концепція державного стандарту освіти учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку // Дефектологія. – 2000. – № 2. – С. 2-10.
20. Концепция интегрированного обучения лиц с ограниченными возможностями здоровья (со специальными образовательными потребностями) // Актуальные проблемы интегрированного обучения: Материалы Международной научно-практической конференции по проблемам интегрированного обучения лиц с ограниченными возможностями здоровья (с особыми образовательными потребностями). – М.: Права человека, 2001. – С. 8-14.
21. Логопедия: [учебник] / Под ред. Волковой Л.С. и Шаховской С.Н. – М.: Владос, 2006. – 485 с.
22. Малофеев Н.Н. Современный этап в развитии системы образования в России: результаты исследования как основа для построения программы развития // Дефектология. – 1997. – № 6. – С. 3-14.
23. Малярчук А.Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків:[навчальний посібник] / Антоніна Яківна Малярчук. – К.: Літера ЛТД, 2005. – Ч. I. – 272 с.

24. Малярчук А.Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків: [навчальний посібник] / Антоніна Яківна Малярчук. – К.: Літера ЛТД, 2005. – Ч. II. – 184 с.
25. Малярчук А.Я. Обстеження мовлення дітей: [дидактичний матеріал] / Антоніна Яківна Малярчук. – К.: Літера ЛТД, 2003. – 104 с.
26. Манько Н.В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку: [науково-методичний посібник] / Наталія Володимирівна Манько. – К.: КНТ, 2008. – 256 с.
27. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»]. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 288 с.
28. Мастюкова Е.М. Семейное воспитание детей с отклонениями в развитии: [учебное пособие] / Е.М. Мастюкова, А.Г. Московкина / Под ред. В. И. Селиверстова. – М.: Владос, 2004. – 407 с.
29. Національна доктрина розвитку освіти // Законодавчі акти України з питань освіти / Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти: Офіц. Вид. – К.: Парламентське вид-во, 2004. – С. 279-294.
30. Пантюк Т., Невмержицька О., Пантюк М. Основи корекційної педагогіки: Навчально-методичний посібник. – 2-ге видання, доповнене і перероблене. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. – 324 с.
31. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: [навчальний посібник] / Тамара Іллівна Поніманська. – К.: Акалемвидав, 2004. – С. 375-377.
32. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Практикум: [навчальний посібник] / Т.І.Поніманська, І.М. Дичківська. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – С. 190, 194-195.
33. Проект Положення про організацію інтегрованого навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітніх (дошкільних) навчальних закладах. – К., 2002. – 16 с.
34. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку від 3 до 7 років «Дитина» / Наук. ред. О.В. Проскура. – К.: Богдана, 2004. – 270 с.
35. Ратнер Ф.Л. Интегрированное обучение детей с ограниченными возможностями в обществе здоровых детей / Ф.Л. Ратнер, А.Ю. Юсупова. – М.: Владос, 2006. – 175 с.
36. Резниченко Т.С. Логопедическая энциклопедия для родителей дошкольников и младших школьников / Т.С. Резниченко, О.Д. Ларина. – М.: АСТ: Астрель, 2009. – 319 с.
37. Савіна Л.П. Пальчикова гімнастика для розвитку мовлення: [посібник для батьків і педагогів] / Лідія Павлівна Савіна. – К.: Вид-во «Школа», 2002. – 48 с.
38. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей / Марія Аврамівна Савченко. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2007. – 160 с.
39. Сак Т.В. Особлива дитина: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Тамара Василівна Сак. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 144 с.
40. Сєдих Н.О. Вчимося писати й говорити правильно: поради логопеда / Неля Олексіївна Сєдих. – Харків: Видавнича група «Основа», 2007. – 176 с.
41. Соботович Е.Ф. Методика виявлення речевих порушень у дітей і діагностика їх готовності к школьному обучению / Егения Фёдоровна Соботович. – К., 1998.
42. Сухар В.Л. Розвиток звукової культури мовлення дітей молодшого дошкільного віку / Упоряд. В.Л. Сухар. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 80 с.

43. Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5 років: [поради батькам] / В. Тищенко, Ю. Рібцун. – К.: Літера ЛТД, 2006. – 128 с.

44. Ткачєва В.В. Технологии психологической помощи семьям детей с отклонениями в развитии: [учебное пособие] / Виктория Валентиновна Ткачєва. – М.: Астрель, 2007. – 319 с.

45. Ткаченко Т.А. Логопедическая энциклопедия / Татьяна Александровна Ткаченко. – М.: ООО ТД «Издательство Мир книги», 2008. – 248 с.

46. Филичєва Т.Б. Основы логопедии / Т.Б. Филичєва, Н.А. Чевелєва, Г.В. Чиркина. – М.: Просвещение, 1989. – 223. с.

47. Хрестоматія з логопедії: Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринолалія: навчальний плсїбник / За заг. ред. М.К. Шеремет, І.В. Мартиненко. – К.: КНТ, 2008. – 380 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://logoclub.com.ua>

Логопедичний сайт, де зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи.

2. <http://www.logopedia.com.ua>

Український логопедичний сайт для батьків, які піклуються про мовленнєвий розвиток дитини, та для логопедів.

3. <http://www.boltun-spb.ru>

Логопедичний сайт "Болтунишка".

4. <http://azbukalogopeda.ucoz.ru>

Азбука логопеда.

5. <http://logopedia.com>

Сайт "Логопед".

6. <http://www.logoped.ru>

Сайт "Логопед.ru".

7. <http://logopedija.at.ua>

«Логопедична новинка» Любові Чулак. Пропонується різний матеріал для логопедів, дефектологів, батьків. Файли доступні для безкоштовного завантаження для зареєстрованих користувачів! Реєстрація безкоштовна.

8. <http://logopedu.com.ua>

Клуб професійних логопедів. Клуб професійних логопедів – це сайт, призначений для ознайомлення логопедів, дефектологів та просто небайдужих батьків з методикою подолання мовленнєвих дефектів у дітей. Матеріали запропоновані українською мовою для шкіл та ДНЗ.

9. <http://innagidkih.ucoz.com>

Персональний сайт вчителя-логопеда Інни Жидких. Сайт для тих, кого цікавить логопедія.

10. <http://forchel.ru>

Інформація для педагогів ДНЗ. Файли доступні для безкоштовного завантаження для зареєстрованих користувачів! Реєстрація безкоштовна.

11. <http://govorishka.ucoz.ru>

Говорливий ручеек. На сайті педагоги і вчителі-логопеди можуть скористатися досвідом роботи логопеда Грецькій Тетяни, поділитися своєю думкою, відкрити для себе корисні посилання. Батьки знайдуть матеріали з розвитку мовлення,

профілактиці порушень мовленнєвого розвитку та елементи корекційної роботи для дітей дошкільного віку з мовленнєвими недоліками.

12. <http://logopedochka.blogspot.com>

Логопедочка. Для люблячих батьків, дбайливих і творчих педагогів, які співпрацюють у ефективному вирішенні питань корекції і профілактики недоліків мовлення в дітей дошкільного віку з вадами.

13. <http://logopunkt.ru>

Логопункт. Сайт призначений для логопедів, дефектологів, а також батьків. Представлені описи мовленнєвих вад і деяких способів їх корекції, матеріали про сучасні методи корекції мовлення, статті та публікації з питань логопедії. Пропонується комп'ютерна логопедична програма "Ігри для Тигри".

14. <http://logopedi.narod.ru>

Практична логопедія – сайт містить статті, методичні рекомендації, методичні розробки, сценарії логопедичних занять та ін. Огляди новинок методичної літератури. Відомості про мовленнєві вади та їх корекцію для батьків.

15. <http://logoburg.com>

Логобург. На сайті представлено значну кількість матеріалів для батьків дітей з різними порушеннями мовленнєвого розвитку.

16. <http://defectolog.by>

Дефектолог. Портал призначений для широкого кола користувачів – вчителів-дефектологів, вихователів, вчителів-логопедів, адміністрації установ освіти, батьків учнів. На сайті Ви зможете познайомитися з нормативними документами, правовим забезпеченням навчального процесу, різними навчальними програмами, діагностичними матеріалами, спеціальною літературою, а також з новинами в системі професійної освіти в Республіці Білорусь.

17. <http://logopedia.by>

Логопедія. На сторінках сайту Logopedia.by висвітлено актуальні питання сучасної логопедії і дефектології в цілому. Тут ви знайдете відповіді на найбільш хвилюючі Вас питання. Сайт розкриває питання дитячої логопедії. Даний сайт може бути корисний для батьків дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, для логопедів і вчителів-дефектологів, а також для студентів.

18. <http://abetka-logopedka.org>

Світ дитини – україномовний сайт Юлії Турчиної. Пропонується різний матеріал для логопедів, дефектологів, батьків.

19. <http://logozon.net>

Професійна серія логопедичних інструментів. Постановочні логопедичні зонди за методиками Ф.А. Рау, Л.С. Волкової, масажні зонди, логостимулони, роторозширювачі. Виготовлені з високоякісних матеріалів, відповідають санітарно-гігієнічним вимогам.

20. <http://logoped.in.ua>

Матеріали з діагностики та корекції вад мовлення, статті для батьків, описи дидактичних ігор.

21. <http://logopedmaster.ru>

Навчальний центр "Логопед Майстер" (м. Москва). Сайт навчального центру, який проводить курси підвищення кваліфікації для логопедів і дефектологів, в тому числі дистанційні. На сайті є електронна бібліотека, можливість задати питання консультанту.

22. http://logopedija.at.ua/load/didaktichni_igri/2

Каталог логодидактичних ігор.

23. <http://www.abetka-logopedka.org/logopedskarb.htm>

Логопедична скарбничка

24. <http://korektolog.com/index.php/robotazvukmnu/86-rob-zvukstat>

Робота зі звуками. Логопедичні відео-ігри.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Дайте визначення поняттю «дитяча реабілітація».
2. Розкрийте сутність системи корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті.
3. Назвіть новітні методи в корекційно-освітньому процесі.
4. Розкрийте відмінність корекційної педагогіки від загальної педагогіки.
5. Визначте предмет і об'єкт дослідження в корекційній педагогіці.
6. Опишіть основні завдання спеціальної педагогіки.
7. Перерахуйте галузі корекційної педагогіки та дайте їм характеристику.
8. Назвіть специфічні завдання, що вирішують спеціальні освітні корекційні заклади.
9. Перерахуйте синоніми до терміну «діти з обмеженими можливостями».
10. Розкрийте зв'язок корекційної педагогіки з іншими науками.
11. Дайте визначення поняттю «дефект розвитку».
12. Наведіть приклади складних дефектів.
13. Назвіть відмінність первинних дефектів від вторинних.
14. Назвіть групи порушень або патологій, що виділяють в залежності від часу впливу несприятливого чинника.
15. Назвіть патологічні чинники, що можуть діяти на організм дитини в пренатальний період.
 16. Перерахуйте причини натальної патології.
 17. Назвіть несприятливі чинники, що можуть викликати порушення розвитку організму дитини після народження.
 18. Сформулюйте основне завдання корекційно-реабілітаційної роботи.
 19. Перерахуйте принципи організації мережі спеціальних установ.
 20. Назвіть головну мету навчання і виховання нетипової дитини.
 21. Охарактеризуйте систему профілактичних заходів.
 22. Перерахуйте основні категорії аномальних (нетипових) дітей.
 23. Розкрийте складність структури атипового розвитку.
 24. Опишіть чинники, що впливають на психофізичний розвиток дитини зі спеціальними освітніми потребами.
 25. Охарактеризуйте сучасну систему спеціальних освітніх корекційно-реабілітаційних установ в нашій країні для нетипових дітей.
26. Вкажіть риси подібності та відмінності понять: «розумова відсталість», «олігофренія» «деменція».
 27. Дайте характеристику різних ступенів олігофренії.
 28. Опишіть особливості прояву дефекту у дементних дітей.
 29. Дайте визначення поняттю «затримка психічного розвитку».
 30. Перерахуйте причини, що викликають затримку психічного розвитку.
 31. Вкажіть основні риси відмінності затримки психічного розвитку від розумової відсталості і олігофренії.

32. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із затримкою психічного розвитку.
33. Дайте коротку характеристику порушень усного мовлення.
34. Охарактеризуйте порушення писемного мовлення.
35. Розкрийте причини появи мовленнєвих порушень.
36. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми з мовленнєвими порушеннями.
37. Дайте характеристику дітям із затримкою психічного розвитку.
38. Виділіть групи дітей із сенсорними порушеннями.
39. Охарактеризуйте групу дітей із порушеннями слуху.
40. Охарактеризуйте групу дітей із порушеннями зору.
41. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із порушеннями слуху та зору.
42. Назвіть види і причини виникнення порушення опорно-рухового апарату.
43. Опишіть особливості психофізичного розвитку дітей із ДЦП.
44. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із ДЦП.
45. Дайте характеристику психопатологічним варіантів поведінкових порушень підлітків-олігофренів.
46. Опишіть клінічну картину раннього дитячого аутизму.
47. Розкрийте сутність корекційної освіти.
48. Дайте визначення основних компонентів процесу освіти.
49. Опишіть різні системи корекційної навчально-виховної роботи.
50. Перерахуйте основні принципи корекційної навчально-виховної роботи.
51. Виділіть найбільш актуальні проблеми, що стоять перед спеціальною педагогікою.